

THE ROLE OF PHILOSOPHY IN PREPARATION AND EDUCATION OF MODERN HUMAN

Daryna Chernyak

Candidate of sociological sciences, Associate Professor
Kyiv National University of Technology and Design
Kyiv, Ukraine

РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ У ПІДГОТОВЦІ ТА ВИХОВАННІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Дарина Черняк

к. соц. н., доцент,
доцент кафедри філософії, політології та українознавства
Київського національного університету технологій та дизайну
м. Київ, Україна

Підготовка сучасного спеціаліста з вищою освітою передбачає не тільки формування спеціальних знань, умінь, навичок, але й володіння загальнокультурними компетенціями. Визнаним сьогодні є завдання гуманізації освіти. Не зважаючи на постійне скорочення годин для вивчення соціально-гуманітарних наук, зокрема філософії, їх опанування молодими людьми залишається вкрай актуальним. Сучасні студенти – майбутні управлінці, політики, спеціалісти в галузі сільського господарства, машинобудування, медицини, ІТ-технологій, телекомунікацій, біотехнологій, ядерних та нанотехнологій, що включені в розгалужену мережу соціальних відносин та зв'язків, від рішень та дій яких залежить благополуччя громадян, функціонування суспільства, національна безпека. Робота в тих сферах діяльності, де від рішень працівника залежить доля та життя людей, потребує від фахівця стійких життєвих принципів, визначених ціннісних орієнтирів, слідування нормам загальнолюдської моралі та професійної етики, розуміння гуманітарних та соціально-економічних наслідків технічних рішень та наукових відкриттів.

Важлива роль людинотворчої та виховної функцій соціально-гуманітарної освіти, мова йде про виховання громадян, майбутніх батьків, які шанобливо ставляться до старшого покоління, своєї культури, традицій, історії, закону, поцінують принципи демократії, готові до участі у функціонуванні громадянського суспільства. Науковці, що досліджують значення соціально-гуманітарної підготовки майбутніх спеціалістів, наголошують, що метою вищої освіти є формування підвалин культурної, цивілізованої особистості. Так іспанський філософ Х. Ортега-і-Гассет, розкриваючи місію університету, вказує на роль курсів загального характеру, зокрема філософії, що спрямовані на підвищення рівня культури особистості. «Життя, - зазначає філософ, - це хаос, дикий, тропічний ліс, безлад. Людина губиться в ньому [...] починає шукати в лісі «шляхи», «дороги», іншими словами, ясні та стійкі ідеї про світобудову, позитивні уявлення про те [...] що є світ. [...]

Культура – це життєва система ідей кожної епохи [...]. Щоб впевнено йти крізь ліс життя, потрібно бути культурним, знати свою топографію [...], тобто мати уявлення про простір і час, в яких живеш.» [4, с.32-36] На думку Х. Ортега-і-Гассета, університетська освіта має виконувати наступні функції: «передача культури, навчання професіям, наукове дослідження та навчання нових людей науці».

Саме в філософії, зазначають дослідники, людство може знайти для себе те знання, яке здатне допомогти йому жити розумно, морально, справедливо, філософія не тільки допомагає розуміти сутність та природу речей, але є проявом духовної свободи. [1, с.60] Філософія виступає загальнотеоретичним та методологічним підґрунтям освіти сучасного спеціаліста, дає людині уявлення про світобудову, відповіді на питання «Що таке істина, світ, краса, добро, свобода, справедливість?», розкриває сенс життя та майбутнє людства, формує світогляд та ціннісні орієнтації, здатність бути розсудливим, самокритичним, терпимим до поглядів інших. Філософія, за визначенням С.Кондратьєвої, є вагомим інструментом подолання деінтелектуалізації вищої освіти. [3, с.30]

Вчені вказують на гуманістичний потенціал філософії як навчальної дисципліни, її роль в контексті громадянського, морального, духовного та патріотичного виховання, самоідентифікації особистості, наголошують, що філософія сприяє формуванню культури мислення, здатності аналізувати, критично оцінювати дійсність, визначати своє місце в світі, цивілізовано відстоювати власні погляди та переконання, вести наукову дискусію, осмислювати твори філософського та соціально-політичного спрямування. Проблема визначення місця та ролі філософії в сучасному світі та житті людини, системі вищої освіти залишається предметом наукових дискусій. Зрозуміло, що викладання філософії потребує нових підходів, використання інноваційних методів навчання, оскільки серед студентства побутує думка про відірваність філософії від життя, абстрактність та неможливість практичного застосування знань. Безумовно, курс філософії має бути побудований з урахуванням спеціалізації студента, бути цікавим та відповідати реаліям сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Исмаилов Н.О. К вопросу о роли философии в совершенствовании системы высшего профессионального образования // Вестник Армавирского государственного педагогического университета. – 2019. - № 1. – С. 55-62.
2. Капчеля В. Место и роль философии в современном высшем образовании // Філософія освіти. – 2013. - №1 (12). – С.326-339.
3. Кондратьева С.Б. Зачем студенту философия: проблемы преподавания философии в высшей школе // Интернет-журнал. Проблемы современного образования. – 2018. – № 2. – С.27-32.
4. Ортега-и-Гассет Х. Миссия университета. – Мн.: БГУ, 2005. – 104 с.